

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Práce s textem – interpretace a analýzy
Název učebního materiálu:	O ženách v ruské literatuře 19. st.
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0401
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	4. ročník čtyřletého gymnázia, oktáva osmiletého gym.
Autor:	Marie Brožová
Datum vytvoření:	8. 5. 2013
Datum ověření ve výuce:	17. 9. 2013
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Očekávaný výstup:	Žák se při interpretaci výňatků z děl ruských realistů zaměřených na osudy žen seznamuje s názorem společnosti a mužů na ženy a charakterizuje postoj autorů k jejich hrdinkám.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci. Osvědčil se požadavek ústních odpovědí na základě písemných poznámek.

O ženách v ruské literatuře 19. st.

Stejně jako ve francouzské literatuře i v ruské literatuře se objevují slavné ženské hrdinky okolnostmi donucené k prostituci.

V románu **F. M. Dostojevského Zločin a trest** je takovou hrdinkou Soňa Marmeládová, která je ochotna obětovat se pro lásku ke studentu Raskolnikovi. V době, kdy se Raskolnikov na samé hranici šílenství vyvolaného výčitkami svědomí po spáchané vraždě rozhodne uposlechnout Soňu a jde se přiznat, se však Soňa velkorysostí svého rozhodnutí, že Rodiona neopustí, ani když bude odsouzen k vězení na Sibiři, podobá nikoli typu prodejných žen, ale „božím lidem“. Její vztah k Raskolnikovu činu a trestu vystihuje idea, že „zlo lze překonat jedině láskou“.

Pod polštářem měl evangelium. Bezmyšlenkovitě po něm sáhl. Byla to její knížka, táž, z níž mu předčítala o vzkříšení Lazara. Když nastoupil trest, myslil, že ho bude trápit náboženstvím, že mu bude stále připomínat evangelium a vnucovat knihy. Ale k jeho nesmírnému údivu na to ani jedinkrát nezavedla řeč, ba ani jedinkrát mu nenabídla evangelium. Požádal ji o ně sám krátce před svým onemocněním a Soňa mu knihu mlčky přinesla. Doposud ji však ani neotevřel.

Neotevřel ji ani teď, ale napadlo ho: “Copak mohu teď jinak smýšlet než ona? Nebo přinejmenším jinak cítit, o něco jiného usilovat?”

I Soňa byla celý den rozrušena a v noci se dokonce znova roznemohla. Byla tak šťastná, že se svého štěstí skoro polekala. Sedm let, pouhých sedm let! Na prahu štěstí jim oběma v některých chvílích připadalo těch sedm let jako sedm dní. Raskolnikov si ani neuvědomoval, že mu nový život nespadne do klína zadarmo, že ho ještě bude muset draho zaplatit, vykoupit si ho v budoucnu velkou statečností...

Ale to už je začátek nové historie, historie poznenáhleho obrozování člověka.

Podněty k interpretaci:

1. charakterizujte vztah Rodiona k Soně

.....
.....
.....
.....

2. Proč se v textu objevuje biblický motiv vzkříšení Lazara? Jaký je obsah tohoto biblického motivu.

.....
.....
.....
.....

3. Jaká je autorova představa o „ceně štěstí“?

.....
.....
.....

Nejslavnější ženskou hrdinkou ruské realistické lit. však zůstává **Anna Karenina z románu Lva Nikolajeviče Tolstého**. Autor hrdinku charakterizoval takto:

...vdaná žena z vyšší společnosti, která se ztratila sama sobě. Politováním hodná, ne provinilá.“

motto románu (z V. knihy Mojžišovy): „Máť jest pomsta a odplata“.

4. Proč zvolil L. N. Tolstoj výše uvedené motto z Bible?

.....
.....
.....
.....

„A jaký nový cit si vymyslím pro sebe a pro Vronského?(...) Jejich životy se rozcházejí a ona ho činí nešťastným, on činí nešťastnou ji a ani jeho, ani ji není možné předžlat. Všecky pokusy byly učiněny, šroub se přetočil...Jsme všichni stvořeni k tomu, abychom se trápili, a že to všichni víme, všichni se vymýšlíme způsoby, jak bychom se oklamali. A když člověk vidí pravdu, co mu zbývá?“

5. Charakterizujte hrdinku a její citové vztahy.

.....
.....
.....
.....

6. Jaký postoj zaujímá autor k Anně Karenině?

.....
.....
.....
.....

„Aby člověk mohl žít čestně, musí se rvát, dělat chyby, bít se, mýlit, začínat a přestávat, a opět začínat a opět přestávat, věčně zápasit a věčně prohrávat.“ L. N. Tolstoj

Přesto však hledá Tolstoj východisko z destrukce tradičních hodnot v ruské společnosti. V novele **Kreutzerova sonáta** přichází Tolstoj s těmito vizemi: Sňatek je v současné době utrpení, kterým se platí za ukájení pohlavní touhy (zprimitivnění života na sexuální znamená úplné odcizení manželů a z něho plynoucí nenávisť). Je třeba, aby se do života vrátila pohlavní zdrženlivost – mladí muži nemají žít pohl. životem před manželstvím (návštěva nevěstinců), nemají jíst sytá a kořeněná jídla, pít alkohol, neboť při takovéto životosprávě je provokován pohlavní pud; dívky pak se musí zbavit „loveckého“ pocitu, který jim brání nabídnout muži ženskost jako poetickou hodnotu .

V posledním románu svého života - ve **Vzkříšení** – vytvořil Tolstoj obraz ne vlastní vinou padlé dívky Kaťuši Maslovové, která neztrácí lidskou důstojnost ani ve chvíli, kdy je nespravedlivě obžalována z krádeže, souzena a odsouzena k vězení na Sibiř, a svou hrdost prokazuje v okamžiku, kdy odmítá pro ni výhodnou nabídku svého svůdce – soudce Něchljudova.

Užití materiálu: archiv autorky PL